

Teologisten kirjastojen uusia haasteita – BETH:n kokous Amsterdamissa 3.-7.9.2011

Posted on 3.10.2011 by [Johanna Lahikainen](#)

BETH (*Bibliothèques Européennes de Théologie*) on eurooppalaisten teologisten kirjastojen yhteisjärjestö, joka kokoontuu syyskuun alussa vuosikokoukseensa. Järjestö on syntynyt ranskankielisten roomalaiskatolisten kirjastojen yhteistyöstä, mutta on laajentunut ekumeenisesti yli tunnustusrajojen sekä ylittänyt myös maantieteellisiä esteitä.

Ainoana suomalaisena edustajana sain huomata, että mukana oli vain yksi skandinaavinen (norjalainen) kollega. Itä-Euroopan kirjastot ovat nekin vasta vähitellen tulossa toimintaan mukaan.

Internet – vaikuttavuutta ja katoavuutta

Vuosikokouksessa esitellään usein teologisten kirjastojen kannalta kiinnostavien järjestöjen ja niiden projektien toimintaa. Genevessä Kirkon maailmanneuvoston suojissa koottava elektroninen kirjasto [Global digital Library on Theology and Ecumenism](#) (GTL) on tietokanta, joka avaa pääsyn tuhansiin kokotekstidokumentteihin, joista suurin osa käsittelee eettisiä ja ekumeenisia teemoja, ja niitäkin ennen kaikkea globaalista näkökulmasta.

Sivuston yhteydessä elää myös virtuaalinen tutkimusyhteisö, josta saa tietoa aihepiiriin liittyvien tutkimusprojektien toiminnasta. BETH suunnittelee osallistumista GTL:n toimintaan uskontodialogiin liittyvällä virtuaalikirjastohankkeella, jonka toteuttaminen on vasta suunnitteilla.

Yksi tieteellisten kirjastojen mielenkiintoisista tulevaisuuden haasteista liittyy internet-aineistoon perustuvan tutkimuksen säilyttämiseen. Mitä tutkija tekee internet-aineistolle, jota hän on imuroinut, käyttänyt ja tutkinut vuosia jatkuvan työnsä ajan, kun aineisto muuttuu radikaalisti tai katoaa nettisivulta? Tätä kysymystä avasi kokousväelle kaksi naistutkijaa, joiden aiheet kuvaavat uskonnotutkimuksen uusia kysymyksenasetteluita.

Riippumattomana tutkijana ja luennoitsijana vaikuttava Linda Duits avasi omaa aihepiiriään nuorten hollantilaisten kristittyjen verkostoitumisesta ja toiminnasta (*Studying young Christians in the digital age: Experiences and challenges*).

Marleen de Witte (VU University, Amsterdam) puolestaan kertoi menestysteologisesta kristillisyydestä Ghanassa (*Ghanaian Pentecostalism from audio tapes to YouTube*).

Etenkin jälkimmäisen aiheen kanssa kirkkososiologinen tutkimus on oleva suurissa vaikeuksissa: kristinusko leviää kolmannessa maailmassa hyvin usein vahvasti internetin kautta toimivien karsimaattisten ja opillisesti konservatiivisten liikkeiden kautta, joiden kehitystä on hyvin vaikea seurata, ellei onnistu säilyttämään ja tulkitsemaan lyhyellä aikajänteellä suurta osaa bittiavaruuteen katoavasta informaatiosta.

Mikä olisi kirjastojen rooli tällaisten tutkimushankkeiden tukemisessa? Miten me Helsingissä voimme varautua tulevaan?

Ihmistieteiden hurja tulevaisuus?

Alankomaiden tiedeakatemia ([Royal Netherlands Academy of Sciences](#)) tieteellinen johtaja [Theo Mulder](#), joka johtaa myös laskennallisten ihmistieteiden instituutteja Alankomaissa ([Royal Academy Institutes in the Netherlands on Computational humanities](#)) alusti kirjastolaisille rentoon tyyliin ihmistieteiden tulevaisuuden hurjista näkymistä.

Tietokoneet voivat lähitulevaisuudessa korvata suuren osan tutkijoiden työstä. Etenkin artikkelit tai kirjat, jotka perustuvat esimerkiksi tietyn aihepiirin historiallisten tekstien yhteen kokoamiseen ja perusanalyysiin, syntyvät tulevaisuudessa koneiden työnä eikä niihin tarvita tiedemiesten työlästä lähteiden seulomista.

Lyhyesti sanottuna, koneet voivat koota lähdeaineistosta dataa ja esittää erilaisesta datasta koottuja kokonaisuuksia sekä vastata joihinkin datan seulomiseen liittyviin kysymyksiin.

Mulderin esitys herätti kysymyksen: kaikista visioista huolimatta tieteellisen tutkimuksen inhimillinen puoli on aina osa tutkimusta ja sen tuloksia. Ongelma on kaksijakoinen. Tutkijan työssä arvokkaimpana pidetään yleisesti totuuden etsimistä, löytämistä ja osoittamista. Ansioitunut tutkija on se, joka osoittaa seikkoja ja asiayhteyksiä, joita aiempi tutkimus ei ole huomannut. Niin tutkimus edistyy. Mutta kaikessa tutkimuksessa on ”astian maku”, tutkijan oma tulkinnallinen panos.

Omine tulkintoineen ihmistieteiden tutkijat ovat aina enemmän tai vähemmän sidoksissa omaan aikaansa, kaikesta objektiivisuudestaan huolimatta. Sukupolven tai kahden kuluttua menneiden tutkijoiden pölyttyneitä näkemyksiä voidaan tuulettaa ja korvata ne uusilla.

Etenkin ihmistieteiden kehityksessä tutkimuksen historiasta syntyy jälkiä, jotka kertovat siitä, miten me olemme tulleet siihen, missä nyt olemme.

Ja kun matka jatkuu, mekin ja meidän huippututkijamme etäännyimme menneisyyteen, josta meidät voidaan arvoinemme, ihanteinemme ja niihin sitoutuvine tutkimustuloksineen poimia tutkimuksen aallonharjalla ratsastavien ja muiden asiasta kiinnostuneiden aikalaisten ihmeteltäviksi.

Neljä antoisaa päivää ja mainioita kontakteja kiinnostaviin ihmisiin. Ensi syyskuussa BETH kokoontuu Belfastissa. Tuskin maltan odottaa.

Teksti

Matti Myllykoski

johtava tietoasiantuntija

Keskustakampuksen kirjasto

Helsingin yliopiston kirjasto